

MISCELLANEA

Ett citat från Bernard av Chartres. De allmänna synpunkter på förutsättningarna för ett framgångsrikt studieliv, som Vadstenamunken Clemens Petri framhåller i det till den i Uppsala studerande Clemens Martini den 7 okt. 1482 riktade brev, som jag tryckt i »Symbola litteraria. Hyllningskrift till Uppsala universitet vid jubelfesten 1927», s. 29, återgå närmast — som jag på anförda ställe utvecklade — på Hugo de s. Victore's *Didascalicon* (tr. i Mignes Patrologia Latina, T. 176, sp. 741—812). Ursprunget till de tre hexameterna:

Mens humilis, studium quaerendi, vita quieta,
scrutinium tacitum, paupertas, terra aliena;
haec reserare solent nonnulla obscura legenti.

som av Hugo de s. Victore (sp. 773) tilläggas *sapiens quidam* och som under samma anonyma auktorsbeteckning återgavos av Vadstenamunken, förklarade jag vara »mig f. n. obekant» — vilket måhända kunde anses ursäktligt med hänsyn till brådskan vid författandet av ifrågavarande festskriftsbidrag. Det torde därför vara lämpligt att meddela, att dessa verser härstamma från Bernard av Chartres. Denne var en av den berömda Chartres-skolans berömdaste lärare på 1100-talet, och från honom — *Carnotensis senex Bernardus* — anför Johan av Salisbury, som, själv bördig från England, hade erhållit sin vetenskapliga bildning i Frankrike och de fyra sista åren före sin död (1180) varit biskop i Chartres, i sina skrifter flera sentenser och kärnord. Bl. a. anför han i *Policraticus* VII, 13 (ed. WEBB, II, 1909, s. 145) från *senex Carnotensis* just dessa verser med ett par i detta sammanhang oväsentliga skiljaktigheter. Johan av Salisbury kommenterar på det anförda stället Bernard av Chartres' verser, såsom ock på sin tid Hugo de s. Victore († 1161) gjort i sitt arbete *Didascalicon*. Att denne Bernard av Chartres' dödsår bör förläggas mellan 1124 och 1130 och att han är väl att skilja från den en mansålder senare levande Bernard Silvestris, författaren till bl. a. *De mundi universitate* (tr. av C. S. BARACK & J. WROBEL, Innsbruck 1876) och *Commentum super sex libros Eneidos Virgilii* (tr. av W. RIEDEL, skolprogram Eskilstuna 1923/1924), är uppvisat av A. CLERVAL, *Les écoles de Chartres au moyen-âge* (Thèse, Paris 1895), s. 158 ff.; om Bernard Silvestris se f. ö. den utförliga framställningen hos L. THORNDIKE, *A history of magic and experimental science*, Vol. II (London 1923), s. 99—123.

Axel Nelson.